

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՐՈՇՈՒՄ

«11» մարտի 2022 թվական

N 253 - Ա

ք.Ստեփանակերտ

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով Արցախի Հանրապետության Նախագահի 2017 թվականի սեպտեմբերի 25-ի ՆՀ-108-Ն հրամանագրով սահմանված կարգի 3-րդ կետով՝ Արցախի Հանրապետության կառավարությունը **ո ր ո շ ու մ է.**

1. Հաստատել Արցախի Հանրապետությունում այգեգործության զարգացման ծրագիրը (այսուհետ՝ Ծրագիր)՝ համաձայն հավելվածի:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հաստատման պահից, իսկ դրա գործողությունը տարածվում է 2022 թվականի հունվարի 1-ից ծագած հարաբերությունների վրա:

«Հաստատում եմ»

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ

Ա.ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հավելված

ԾՐԱԳԻՐ

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԱՅԳԵԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ 2022 ԹՎԱԿԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- 1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ**
- 2. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**
- 3. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ**
- 4. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ**

1. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Գյուղատնտեսությունը երկրի պարենային ապահովության և անվտանգության ապահովման գլխավոր ոլորտն է և ընդհանուր ռազմավարության մեջ այն ունի առանցքային դեր: Նպատակային քաղաքականության իրականացման ու առկա ներուժի լիարժեք օգտագործման շնորհիվ հնարավոր է որոշակիորեն լուծել բնագավառում ծագած մի շարք խնդիրներ: Երկրում գյուղատնտեսական մթերքների արտադրությունը բարձր մակարդակի հասցնելու գործում կարևոր նշանակություն ունի այգեգործության վարման գիտականորեն հիմնավորված միջոցառումների մշակումը:

2. Վերջին տարիներին այգեգործության ճյուղը որակական լուրջ առաջընթաց է ապրել, բարձրացել է ինտեսիվացման մակարդակը, ներդրվել են նորագույն տեխնոլոգիաներ: Սույն ծրագիրը նախատեսում է պետական աջակցության մեխանիզմների կիրառմամբ խթանել այգեգործության ճյուղի մրցունակության ու եկամտաբերության բարձրացումը, ինչպես նաև կարկտապաշտպան ցանցերի լայնորեն կիրառումը:

3. Ծրագրում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն են՝

1) **բազմամյա տնկարկ**՝ այգիներ, անկախ նրանց տարիքից, այդ թվում՝ պտղահատապտղային տնկարկների բոլոր տեսակները (ծառեր և թփեր):

2) **տնկի**՝ նռան, խաղողի, խնձորի, տանձի, սերկևիլի, զկեռի, կեռասի, բալի, սալորի, հոնի, արևելյան խուրմայի, դեղձի, ծիրանի, նեկտարի, նուշի, ընկույզի, տխիլի, թթի, թզի, կիվիի, ձիթենու, ազնվամորու, մոշի և այլ պտղատեսակի տնկի:

3) **կարկտապաշտպան ցանց**՝ կարկուտից բույսերի պաշտպանության համար նախատեսված բազմակի օգտագործման ցանց, որն ունի թեթև զանգված և խիտ կառուցվածք:

4) **ինտենսիվ այգի**՝ միավոր տարածքի վրա շատ բույսերի առկայություն, որտեղ կիրառվում են նոր տեխնոլոգիաներ՝ էտի և ձևավորման նոր ձևեր, բույսերի սնուցումների տարբեր եղանակներ:

4. Ծրագրով ներկայացվում են Արցախի Հանրապետությունում բազմամյա տնկարկների տարածքների ավելացման խթանմանն ուղղված իրականացվելիք միջոցառումները և ակնկալվող արդյունքները:

2. ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

5. Ծրագրի նպատակներն ու խնդիրներն են՝

1) բարձրացնել պտղաբուծության ճյուղի արդյունավետությունը, ապահովել երկրի բնակչության կարիքները հայրենական արտադրության թարմ և վերամշակված պտուղներով, նվազեցնել ներմուծումը և ավելացնել արտահանման ծավալները:

2) պտղաբուծության զարգացման խթանման միջոցով իրականացնել պտղաբուծության աշխարհագրության ընդլայնման քաղաքականություն:

3) վերամշակող ձեռնարկությունների համար ապահովել անհրաժեշտ քանակությամբ հումք:

4) բերքի ինքնաբավության մակարդակի բարձրացումը, սպառման համար անհրաժեշտ ներկրման քանակի նվազեցումը:

5) համախառն բերքի ծավալների և գյուղատնտեսությամբ զբաղվող տնտեսավարող սուբյեկտների եկամուտների ավելացումը.

6) գյուղատնտեսության ոլորտի կորուստների ռիսկերի մեղմումը.

7) տարեկան նոր հիմնադրվող այգիների տարածքների ավելացումը.

8) երաշխավորված բերքի ապահովումը:

3. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ

6. Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները՝

1) տնկիների արժեքի մասնակի սուբսիդավորում.

2) կարկտապաշտպան ցանցերի տեղադրման դիմաց անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրում:

7. Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարությունը (այսուհետ՝ Նախարարություն) համակարգում և վերահսկում է Ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացման գործընթացը:

8. Տեղական ինքնակառավարման մարմինները (Ստեփանակերտ քաղաքում՝ Նախարարությունը), հիմք ընդունելով Ծրագրով սահմանված ժամկետները, ընդունում են այգեգործությամբ զբաղվող հողօգտագործողների հայտերը: Հայտերի հետ միաժամանակ հողօգտագործողները տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (Ստեփանակերտ քաղաքում՝ Նախարարություն) են ներկայացնում համայնքների վարչական սահմաններում գտնվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների նկատմամբ սեփականության, և (կամ) վարձակալության, և (կամ) անհատույց օգտագործման իրավունքի պետական գրանցման վկայականների (այսուհետ՝ Վկայական) և անձնագրերի պատճենները: Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ընդհանրացնում և շրջանների վարչակազմեր են ներկայացնում իրենց կողմից հաստատված տեղեկանք (տեղեկանքը ստորագրում է նաև համապատասխան շրջանի համայնքը սպասարկող գյուղատնտեսը)՝ նշելով հողօգտագործողի ազգանունը, անունը, հայրանունը, անձնագրային տվյալները, Վկայականի համարը և մշակության համար նախատեսված տարածքների մակերեսները՝ կցելով նաև հայտերի, Վկայականների պատճենները: Համայնքների վարչական սահմաններից դուրս գտնվող պետական սեփականություն համարվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների վարձակալները հայտերը և կից փաստաթղթերը ներկայացնում են համապատասխան շրջանի վարչակազմ:

9. Տնկիների արժեքի մասնակի սուբսիդավորում՝

1) Արցախի Հանրապետությունում սեփականության, վարձակալության և անհատույց օգտագործման իրավունքով հատկացված՝ նվազագույնը 0,5 հեկտար (մեկ ամբողջական հողատարածքում), իսկ առավելագույնը 10 հեկտար մակերեսով հողատարածքում այգի հիմնադրելու դեպքում իրականացվում է տնկիների արժեքի մասնակի սուբսիդավորում՝ մեկ տնկիի դիմաց առավելագույնը 1 000 ՀՀ դրամ՝ համաձայն N 1 աղյուսակի.

2) սույն միջոցառումից օգտվելու պարտադիր պայման է հանդիսանում այդ հողատարածքը ոռոգման ջրով ապահովված լինելը՝ (բացառությամբ 500 մետր և ավելի բարձր գոտիներում այգի

հիմնադրելու դեպքի), համայնքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող, պետական սեփականություն համարվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների դեպքում՝ շրջանի վարչակազմի, իսկ համայնքի վարչական սահմաններում գտնվող գյուղատնտեսական նշանակության տարածքների դեպքում՝ համայնքի ղեկավարի կողմից տրված տեղեկանքը կատարված տունկի մասին.

3) Նախարարությունը սույն միջոցառման շրջանակներում Ստեփանակերտ քաղաքում այգեգործությամբ զբաղվող հողօգտագործողների հայտերը, իսկ Արցախի Հանրապետության շրջանների վարչակազմերի կողմից՝ սույն միջոցառման շրջանակներում հայտ ներկայացրած հողօգտագործողների վերաբերյալ տեղեկությունները՝ համաձայն N 2 աղյուսակի, ընդունում է 2 փուլով՝ մինչև յուրաքանչյուր տարվա մայիսի 1-ը և դեկտեմբերի 1-ը:

10. Կարկտապաշտպան ցանցերի տեղադրման դիմաց անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրում՝

1) Արցախի Հանրապետությունում սեփականության, վարձակալության և անհատույց օգտագործման իրավունքով հատկացված՝ նվազագույնը 0,5 (մեկ ամբողջական հողատարածքում) և առավելագույնը 10 հեկտար մակերեսով հողատարածքում հիմնադրված այգիներում կարկտապաշտպան ցանցի տեղադրման դիմաց անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրում՝ հենասյունային մշակությամբ հիմնադրված յուրաքանչյուր 1 հեկտար այգու դեպքում՝ 3 000 000 ՀՀ դրամ, առանց հենասյուն հիմնադրված և (կամ) հենասյունային մշակությամբ նոր հիմնադրվող յուրաքանչյուր 1 հեկտար այգու դեպքում՝ 6 000 000 ՀՀ դրամ.

2) Նախարարությունը սույն միջոցառման շրջանակներում Ստեփանակերտ քաղաքում կարկտապաշտպան ցանց տեղադրող հողօգտագործողների հայտերը, իսկ Արցախի Հանրապետության շրջանների վարչակազմերի կողմից՝ սույն միջոցառման շրջանակներում հայտ ներկայացրած հողօգտագործողների վերաբերյալ տեղեկությունները՝ համաձայն N 3 աղյուսակի, ընդունում է մինչև յուրաքանչյուր տարվա սեպտեմբերի 1-ը:

11. Ծրագրով սահմանված միջոցառումների շրջանակներում սուբսիդավորման և անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրման գործընթացն ապահովելու նպատակով Արցախի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարի հրամանով ստեղծվում է հանձնաժողով՝ Նախարարության և համապատասխան շրջանների վարչակազմերի ներկայացուցիչների ընդգրկմամբ:

12. Հանձնաժողովը, Ծրագրի 9-րդ կետի 3-րդ և 10-րդ կետի 2-րդ ենթակետերով սահմանված տեղեկությունների ներկայացման պահից հետո երեսնօրյա ժամկետում ուսումնասիրում է ներկայացված փաստաթղթերը, ստուգում դրանց ճշտությունը, ընդհանրացնում և Արցախի Հանրապետության գյուղի և գյուղատնտեսության աջակցության հիմնադրամ (այսուհետ՝ հիմնադրամ) ներկայացնում դրական եզրակացություն ստացած այգի հիմնադրած և (կամ) կարկտապաշտպան ցանց տեղադրած հողօգտագործողների ցանկը՝ նշելով հողօգտագործողների տվյալները, սուբսիդավորման և անհատույց ֆինանսական միջոցների տրամադրման չափը՝ պետական աջակցության տրամադրման նպատակով պայմանագրերի կնքման համար:

13. Հիմնադրամը՝ Ծրագրի 12-րդ կետում նշված տեղեկությունները ստանալուց հետո տասնհինգօրյա ժամկետում կազմակերպում է համապատասխան պայմանագրերի կնքման գործընթացը՝ արդյունքներն ուղարկելով Նախարարություն՝ պետական աջակցության տրամադրումն ապահովելու նպատակով:

14. Ծրագրի ֆինանսավորում իրականացվում է յուրաքանչյուր տարվա պետական բյուջեով այդ նպատակով նախատեսված համապատասխան միջոցներից:

15. Ծրագրի շրջանակներում նոր այգի հիմնադրած անձինք հինգ տարի այգեգործությամբ չգրադվելու դեպքում՝ սույն կետով սահմանված ժամկետի չօգտագործված մասին համաչափ տրամադրված ֆինանսական միջոցները ենթակա են վերադարձման Արցախի Հանրապետության պետական բյուջե՝ խախտումը հայտաբերելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում, իսկ անբարեխիղճ հայտատուն միջոցառման չիրականացված ժամկետին համապատասխան զրկվում է Նախարարության կողմից իրականացվող որևէ պետական աջակցության ծրագրի մասնակցելու իրավունքից:

4. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԻՑ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

16. Ծրագրի իրականացումից ակնկալվող արդյունքներն են՝

- 1) այգիների բերքատվության և ստացվող բերքի որակի բարձրացում,
- 2) հիվանդությունների և վնասատուների դեմ պայքարի անհրաժեշտության նվազեցում,
- 3) այգիների արդյունավետ պաշտպանություն կարկուտից,
- 4) այգեգործության արդյունավետության բարձրացում և տնտեսավարողների եկամուտների աճ:

**Արցախի Հանրապետության շրջաններում 1 հեկտար այգու հիմնադրման համար
անհրաժեշտ տնկիների քանակը և արժեքի մասնակի սուբսիդավորման գումարն ըստ
մշակության տեխնոլոգիայի**

Հ/Հ	Տնկի	Տնկման սխեման ըստ մշակության տեխնոլոգիայի (միջշարային x միջբնային)		Մեկ հեկտարի հաշվով տնկիների քանակն ըստ մշակության տեխնոլոգիայի (հատ)		Փոխհատուցման ենթակա գումարը (ՀՀ դրամ)	
		ավանդական	ինտենսիվ	ավանդական	ինտենսիվ	ավանդական	ինտենսիվ
1	նռնենի	4x4	4x2,5	625	1000	93750	150000
2	խաղող	3x2	3x1	1667	3334	1000000	2000000
3	խնձորենի	5x4	4x2,5	500	1000	300000	600000
4	տանձենի					400000	800000
5	սերկևիլենի						
6	զկռենի						
7	կեռասենի	6x6	4x3	278	832	208500	624000
8	բալենի						
9	սալորենի	5x5	5x3	400	667	300000	500000
10	նշենի	5x5	4x2,5	400	1000		750000
11	հոնենի	5x4	5x3	500	667	500000	667000
12	արևելյան խուրմա	5x5	5x2	400	1000	320000	800000
13	ընկուզենի	8x8	6x6	156	278	156000	278000
14	տխլենի	5x4	5x2,5	500	800	175000	280000
15	թթենի	10x10		100		100000	
16	թզենի	6x6	5x4	278	500	139000	250000
17	կիվի	3x2		1667		1000000	
18	ծիթենի	6x6	4x4	278	625	278000	625000
19	դեղձենի	5x5	4x3	400	832	260000	540000
20	ծիրանենի						
21	նեկտարենի						
22	ազնվամորի		2x0,5		10000		1500000
23	մոշենի		2x1		5000		1500000
24	այլ					200000	

Աղյուսակ N 2

Արցախի Հանրապետության շրջաններում նոր հիմնադրված այգիների մասին

Հ/Հ	Համայնք	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Անձնագրային տվյալները	Պտղատեսակը	Տարածքը (հա)	Մշակության տեխնոլոգիան
1						
2						
3						
...						
Ընդամենը՝ շրջանում						

Աղյուսակ N 3

Արցախի Հանրապետությունում կարկտապաշտպան ցանցեր տեղադրող հողօգտագործողների վերաբերյալ

Հ/հ	Համայնք	Ազգանուն, անուն, հայրանուն	Անձնագրային տվյալները	Տարածքը (հա)
1				
2				
3				
...				
Ընդամենը՝ շրջանում				

ԱՐՑԱՒԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ
ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻ
ԿԱՌԱՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏ

Ա. ԼԱԶԱՐՅԱՆ